

Dierenwelzijnsweb op Facebook

Om docenten, studenten, leerlingen en burgers nog beter te informeren over activiteiten, ontwikkelingen, producten e.d. op het gebied van dierenwelzijn heeft het Dierenwelzijnsweb nu ook een [Facebookpagina](#). Mede met de Facebookpagina wordt invulling gegeven aan een impulsproject bij Van Hall Larenstein, met als doel het Dierenwelzijnsweb als gezamenlijk kennisplatform en kenniskring van onderwijs en onderzoek voort te zetten, bekender te maken, en verder uit te breiden.

Voor het lectoraat Welzijn van Dieren, als initiatiefnemer, is het Dierenwelzijnsweb belangrijk als uithangbord voor kennisontsluiting en verwante activiteiten die ook in het kader van onderzoeksbeleid belangrijk zijn. Met het impulsproject wil het lectoraat graag als trekker en vormgever invulling blijven geven aan het project.

[Like ons](#) en blijf op de hoogte van dierenwelzijnsnieuws! Neem voor meer informatie contact op met [Marko Ruis](#).

Dierentuinvloeding

In 2011 is het KIGO-project dierentuinvloeding succesvol afgerond. De ontwikkelde [cursus dierentuinvloeding](#) is driemaal uitgevoerd. Aansluitend op dit project is m.b.v. impuls gelden een vervolgpriject gestart om de resultaten meer bruikbaar te maken voor het onderwijs.

Het effect van de uitgevoerde cursus is onderzocht door Astrid van Maanen, studente Diermanagement, tijdens haar afstudeeronderzoek. Onlangs zijn ook andere onderzoeken afgerond zoals 'Voedingsvoorkeur van Neusapen' (door Merel Zimmermann en Lieke Harpe) en de 'Nutritionele samenstelling van vis' (door Bob de Korte en Koen van Geenen). Deze worden nog verwerkt in tijdschriftartikelen.

Om onze ervaringen ook regionaal te delen is samenwerking aangegaan met AOC Terra Meppel. Leerlingen van AOC Terra hebben bij een regionale dierentuin dieetevaluaties uitgevoerd. De uitkomsten worden onder supervisie tot een advies uitgewerkt en kunnen vervolgens als basis dienen voor opdrachten binnen eigen lessen.

Ook ontwikkelen we nog steeds educatieve materialen met behulp van studenten. Zo is onlangs een visposter afgerond.

Neem voor meer informatie contact op met [Jolanda Hokwerda](#).

Expertisecentrum Dierenwelzijn

Houders van vleeskonijnen en vleeskalveren die willen investeren in diervriendelijke houderijssystemen kunnen (gratis!) ondersteuning van docenten (interne experts), studenten en externe experts ontvangen. Geïnteresseerde veehouders kunnen een voucher ter waarde van €5000 ontvangen en deze inleveren bij het lectoraat Welzijn van Dieren van Hogeschool Van Hall Larenstein.

In deze pilotfase van het project is ruimte voor één vleeskonijnenhouder (er is reeds een opdracht ingediend van een vleeskonijnhouder) en één vleeskalverhouder. Gestreefd wordt om bij aanvang van het komende schooljaar (2013-2014) met de opdrachten te starten. Bent u of kent u een mogelijke geïnteresseerde veehouder neem dan contact op met [Esther Veenstra](#).

Voor de ontwikkeling van in het werkveld geaccepteerde, breed inzetbare en valide *Quick Scans* voor de bepaling van dierenwelzijn, wordt in eerste instantie gewerkt aan de Quick Scan voor het konijn.

Studenten Immy Kloet en Franca Paardekooper hebben de afgelopen maanden heel hard gewerkt aan de *upgraded* versie van het bestaande 'Welzijnsprotocol voor Konijnen op de Kinderboerderij'; dit is bijna afgerond en hierna zal deze zgn. *Slow Scan* worden uitgediept tot een Quick Scan. Vervolgens zal, in overleg met experts, dit protocol gebruikt gaan worden als basis voor de Quick Scans voor de andere betrokken diersoorten (het paard, de kip, en de groep van kromsnavels). Veel werk, maar leuk en bovendien zeer nuttig!

Het onderdeel "Gedrag" heeft als doel gedragsonderzoek en de analyse van gedragsgegevens meer te incorporeren in het onderwijs binnen VHL Diermanagement, en daarnaast d.m.v. dit gedragsonderzoek de praktijk en het werkveld meer te verbinden met het onderwijs. Via twee onderwerpen moeten deze doelen bereikt worden.

Het eerste onderwerp richt zich op het gebruik van reeds aanwezige groepshuisvestingssystemen voor proefratten binnen de VHL onderwijsfaciliteiten. Deze huisvestingssystemen zijn bijvoorbeeld zeer geschikt voor het uitvoeren van verrijkingsonderzoek door studenten. Er worden dan ook (practicum)opdrachten ontwikkeld, waarvoor studenten ingezet kunnen worden. Ook worden de mogelijkheden voor structurele inbedding van deze opdrachten in het curriculum van de opleiding bekeken. Dit alles in nauwe samenwerking met betrokken docenten.

In het tweede onderwerp wordt met behulp van GPS en gedragsonderzoek inzicht verkregen in bewegingspatronen van bezoekers. Momenteel worden mogelijk geïnteresseerde dierenparken benaderd.

Neem voor meer informatie contact op met [Susanne Koot](#) of (na 1 september) [Irene Walstra](#).

Docenten streven ernaar actualiteit in hun lessen te verwerken. Hierin wil het lectoraat graag ondersteuning bieden op het thema dierenwelzijn en doet dat middels het onderdeel 'Bijscholing Docenten'. Tot de doelgroep behoren hbo-docenten van diergerichte opleidingen.

Drie themamiddagen worden met lezingen en workshops ingevuld. De thema's die centraal staan, zijn geselecteerd op basis van een inventarisatie onder docenten en deskresearch.

De eerste bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 4 juli en had als thema 'Meten van Dierenwelzijn'. Op 10 oktober staat waarschijnlijk 'Communicatie, Ethiek en Regelgeving' centraal en het thema 'Innovatie' komt op 28 november aan bod.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met [Jolanda Hokwerda](#).

Studia Generalia

Het aanbieden van verrijking bij gehouden dieren: is dit luxe, of een basisbehoefte? Hoe bied je verrijking aan, heeft het zin, en hoe merk (of meet) je dat?

Tijdens het tweede [studium generale](#) van het schooljaar, dat op 13 maart jongstleden op VHL werd gehouden, werd hier vanuit verschillende invalshoeken op ingegaan. Voor een goed gevulde zaal deelden vier sprekers hun ervaringen.

Bas Rodenburg, onderzoeker bij de WUR, gaf voorbeelden van voer- en omgevingsverrijking bij vleeskalveren en liet zien dat deze graag willen 'werken' voor een hogere kwaliteit voedsel.

Dat verrijking een belangrijk hulpmiddel kan zijn bij de rehabilitatie van primaten, bleek uit de presentatie van Godelieve Kranendonk, gedragsbiologe bij Stichting AAP.

Wouter Bruijn, diervorzorger bij Beekse Bergen, kwam met een groot aantal sprekende voorbeelden van verrijking in de dierentuin, en de afsluitende presentatie van filosoof Titus Rivas zette de zaal aan het denken over ethische kwesties rondom het thema.

Na een levendige discussie tussen zaal en sprekers werd het SG dan ook met tevredenheid afgesloten!

Op 15 mei organiseerde het lectoraat een [studium generale](#) over de welzijnsproblematiek die in de huidige rashondenfokkerij speelt.

Prof. dr. Freek van Sluijs van de Universiteit Utrecht startte met een presentatie over pedomorfisme als (fout) keuzemotief: al sinds de oermens zit het in onze genen om voor juveniele typeringen te gaan. Op zichzelf is dit niet schadelijk, wel als het om overtypering gaat. Ir. Ed Gubbels, Platvorm Verantwoord Huisdierbezit, voegde toe dat informatievoorziening weinig oplost omdat mensen emotioneel gezien niet in staat de juiste keuzes t.a.v. het kopen van een hond te maken. Mogelijke oplossing is volgens hem het verplicht stellen van op een juiste manier fokken.

Dr. drs. Ingeborg de Wolf, directeur van de RvB op kynologisch gebied, gaf aan dat de meest schrijnende gevallen de media halen. Zonder te ontkennen dat er een probleem is, wist zij uiteen te zetten waar de RvB momenteel mee bezig is en waarom dat wél zou kunnen werken. Advocaat Praktisch Dierenrecht mr. Ing. Iaira Boissevain eindigde met een betoog over haar ervaringen met zowel consument als fokker: de wensen van deze partijen staan vaak lijnrecht tegenover elkaar.

Wie is verantwoordelijk?

Iedereen wijst naar elkaar: → Raad →
Keurmeesters → fokkers → consument,
→ overheid → (en vice versa)

Systeem rashondenfokkerij

Maar ook: verschil in rashond en wens
consument

The slide contains two small images of dogs: one is a close-up of a dog's face, and the other is a dog lying down.

Accreditatie Lectoraat Welzijn van Dieren

Zoals reeds op intranet en Dierenwelzijnsweb vermeld, is het lectoraat positief uit de audit gekomen. Dit betekent niet meteen dat alles op orde is, maar wel dat het lectoraat een kritisch zelfevaluatierapport heeft geschreven waar de beoordelingscommissie zich in kan vinden.

De SWOT met confrontatiematrix die het lectoraat heeft opgesteld, vormen samen met de aanbevelingen van de auditcommissie (HOBEON) de basis voor lectoraat Welzijn van Dieren (LWvD) 2.0.

De punten waar het één en ander aan verbeterd moet worden, zijn: *zichtbaarheid* LWvD bij studenten en docenten en de opleiding DM/DVH in het algemeen; *onderzoek* op het gebied van diergedrag en de sociaalwetenschappelijke dimensies van (professionele) dierhouders; *service* in kennisontsluiting voor het onderwijs (VHL en HAO) en bedrijfsleven; de *organisatie en HRM* ten aanzien van LWvD.

Een werkgroepje uit het lectoraat is nu bezig om een verbeterplan, met PDCA kwaliteit, te schrijven. Voor de zomervakantie moet het besproken zijn met alle medewerkers van het lectoraat en de opleidingsdirecteur. Na de vakantie worden de plannen van LWvD 2.0 concreet uitgevoerd.

Aankoopmotieven 'risicovolle' dieren

In eerdere nieuwsbrieven is melding gemaakt van het onderzoek naar de aankoopmotieven van houders van risicovolle dieren. Het gaat hierbij met name om honden en katten met een aangeboren verhoogd risico op functionele stoornissen, en om exoten die vergaande eisen stellen aan de huisvesting en de verzorging waaraan de gemiddelde dierhouder niet kan voldoen. Het ministerie van Economische Zaken (Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn) wil meer inzicht in deze zaak om daarmee deze groepen beter te bereiken met voorlichting over de risico's en alternatieven.

Het lectoraat Welzijn van Dieren heeft het onderzoek verricht en de afronding is nabij. In drie fases zijn data verzameld: kwantitatief door middel van een online enquête; kwalitatief door interviews af te nemen met houders van 'risicovolle' dieren; workshop om de tussentijdse resultaten te bespreken met experts uit de kynologie, opvang, communicatie en beleid. In alle fases ligt de focus van het onderzoek op de mate waarin de houder bewust (doordacht of weloverwogen) een dier heeft aangeschaft en de mate waarin dit volgens de houder succesvol uitpakt.

De enquête heeft 2410 bruikbare formulieren opgeleverd en een selectie van 26 houders van risicovolle dieren is geïnterviewd. Over de uitkomsten van het onderzoek kunnen nog geen mededelingen worden gedaan. De procedure is dat de opdrachtgever, het ministerie EZ, aan het lectoraat Welzijn van Dieren gevraagd heeft om onderzoek te verrichten en de uitkomsten te rapporteren in een rapport. Dit rapport is in zijn eindconcept klaar. Nu is het aan de opdrachtgever om te bepalen of het openbaar gemaakt wordt, wanneer en hoe. Tot die tijd moeten we wachten.

Wel een tipje van de sluier: houders van risicovolle dieren denken zelf dat ze genoeg kennis hebben van de gezondheid en het welzijn van hun dier en daar ook goed voor zorgen. Maar het onderzoek laat slechts een deel van de houders zien. Communicatie over risico's en alternatieven blijft belangrijk. Het advies van het lectoraat gaat richting het versterken van sociale netwerken. Niet alleen tussen de houders, want een sociaal netwerk tussen houders en deskundigen is nog belangrijker.

Lectoraat Welzijn van Dieren

- Deze nieuwsbrief doorsturen
- Afmelden voor deze nieuwsbrief

- [Contact](#)
- [Disclaimer](#)

Lectoraat Welzijn van Dieren
Hogeschool VHL
Postbus 1528
8901 BV Leeuwarden
Telefoon (0320) 23 80 64